

Dr. H.F. Kohlbrugge

Opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen, Rom. 6 : 6b.

Veertien dagen geleden heb ik u de woorden van de Apostel Paulus uitgelegd: *"Wij weten, dat onze oude mens mede gekruisigd is."* Is deze en gene onder u daardoor niet onderwezen, daardoor niet gesterkt geworden in de hoop der gerechtigheid uit God? Is niet aan menigeen als het ware een zware last van de schouders genomen, zodat hij sedert blijmoedig daarheen gaat, het wel aan alle bomen wilde vertellen, wat God aan degenen doet, die in de grootste nood van de ziel niet weten, waaraan zich te houden, en nacht en dag tot God roepen om verlossing van de banden der zonde en des doods?

O, het Woord des Evangelies moet vrucht dragen, ten spijt van de duivel; vrucht dragen Hem ter eer, Wiens het Woord des Evangelies is, en de aangevochtenen ter vertroosting. Er kan evenwel de kinderkens geen hartsterkende schotel worden voorgezet, waarin de duivel zijn klauwen niet zou slaan. God heeft geen woordje de ellendigen tot troost, waar de duivel niet ook een woord zou hebben, om die, aan wie moed gegeven werd, weer terneer te slaan, zoals ook omgekeerd. Maar God heeft altijd een Woord, om datgene neer te werpen, wat met de duivel ten hemel opvaren wil.

Onlangs had ik echter te veel stof, om alles in één uur met u te behandelen. Gelijk wij toenmaals beschouwd hebben wat het zeggen wil: *"Onze oude mens is mede-gekruisigd"*, zo zullen wij nu met elkaar betrachten: *waartoe onze oude mens mede-gekruisigd werd.*

Slaan wij nog eens de Apostolische woorden op. Zoals u zich zult herinneren, zijn ze uit het 6de Hoofdstuk van de Brief aan de Romeinen; daar staan de woorden van onze

Tekst: ROMEINEN 6:6b.

"Opdat het lichaam der zonde te niet gedaan worde, opdat wij niet meer de zonde dienen."

Luther heeft vertaald: *"opdat het lichaam der zonde ophoude"*, de Apostel zelf heeft geschreven: *"Opdat het lichaam der zonde teniet gemaakt ware, opdat wij voortaan de zonde niet meer dienen."*

Deze woorden bieden ons als vanzelf de volgende waarheden:

- I. Het heeft een doel, dat onze oude mens mede gekruisigd is geworden.
- II. Het was op het lichaam der zonde gemunt.
- III. Dit lichaam der zonde moest teniet gemaakt zijn.
- IV. Dit laatste had wederom een doel, namelijk: opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen. En dit *"opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen"*, toont aan, waarin het te-niet-gedaan-zijn van het lichaam der zonde bestaat.

I.

Het heeft een doel, dat onze oude mens mede gekruisigd is.

Ik heb u verklaard, wat de "oude mens" is. Ik heb u gezegd, dat de Apostel Paulus ons tweeërlei mensen voorstelt, die geheel tegenover elkaar staan: Adam en Christus; dat hij de eerste "oud" en de tweede "nieuw" noemt, omdat de eerste in een werkverbond geschapen is, en de tweede het Hoofd is van een Genadeverbond. Daar nu in Christus een nieuw schepping haar aanzijn heeft, is het met het oude wezen gedaan. Ik heb u gezegd, dat de Apostel Paulus zich dikwijls van beeldspraak bedient, om ons, die in geestelijke dingen zo onbedreven zijn, de waarheid Gods des te duidelijker te maken. Dat hij daarom de oude mens, Adam, en de nieuwe mens, Christus en Diens heil, bij klederen vergelijkt, waarvan men het een uitgetrokken en het andere aangetrokken heeft. Verder heb ik u voorgehouden, dat deze oude mens, die wij hebben afgelegd, onze oude toestand is, onze oude gezindheid en wijze van doen, volgens welke wij, gelijk Adam, als God willen zijn, om het leven in eigen hand te hebben en te houden. Dat echter deze toestand en deze gezindheid aan het kruis van Christus geheel te schande geworden is, terwijl het daar wel is uitgekomen, hoe het met al het streven van het vlees, om als God te willen zijn en het leven in eigen hand te hebben, gesteld is. Tenslotte heb ik opgemerkt, dat de Apostel hier niet heeft geschreven: de oude mens, maar onze oude mens, opdat wij weten, bekennen en verstaan, dat de Apostel niet van een toestand of van een gezindheid spreekt, die aan ons vreemd ware, of waartoe wij door vreemde schuld gekomen zijn, maar dat deze toestand en gezindheid een ons eigene is, een, in welke wij door eigen moedwillige ongehoorzaamheid geraakt zijn, zodat het onze eigen schuld is.

Wij vragen nu ten eerste: *Had het niet een doel, dat onze oude mens mede gekruisigd is geworden?*

Hier moet ik nu menigeen van uw in nood brengen. Van Godswege wenste ik schier u allen in nood te brengen, ja zo in het nauw, dat u niet meer weet waar te blijven.

- Want ten eerste is er maar al te veel vleselijke gerustheid.
- Ten andere is de weg ter zaligheid veel enger, dan menigeen zich voorstelt.
- Ten derde zijn er nog altijd vermolmden stutten genoeg, waarop een mens leunt, terwijl hij zich inbeeldt met het hoofd reeds tot boven de wolken gewassen te zijn.
- Ten vierde is er ondanks al het pogen om zich bij de mensen als iets voor te doen, en ondanks al het rondhuppelen op de smalle weg van het eeuwige leven, genoeg verborgen onvrede in het binnenste, ook helaas nog genoeg onklarheid in de dingen Gods, om niet te gewagen van de voor mensen vaak verborgen gebleven, maar eindelijk aan de dag komende uitbarstingen van allerlei goddeloosheid.

Er zij dan aan alle kanten een haakje gelegd in de prediking van het Evangelie, wat wij ook overal in de Brieven der Apostelen waarnemen. Ja, het mag de mens pijn veroorzaken; zo immers moet hij toch door de rechte, de enige deur naar binnen, daarom worden zulke haken gelegd. De oprechten voelen het wel, maar deze danken er ook later voor, wetende, dat deze weg gezond voor hen geweest is. Wat staat overal in het Evangelie geschreven? Heeft de Apostel Paulus niet geweten, wat een mensenkind is, toen hij in deze Brief Hoofdstuk 12:1 schreef: "Ik bid u dan, broeders, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en Gode welbehaaglijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst, en wordt dezer wereld niet gelijkvormig, maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds." En in het 13de Hoofdstuk, Vers 14: "Verzorgt het vlees niet tot begeerlijkheden." Heeft hij het niet geweten, toen hij aan de Korinthen schreef: "Weet gij niet, dat de onrechtvaardigen het Koninkrijk Gods niet zullen beërven? Dwaalt niet; noch hoereerders, noch afgodendienaars, noch overspelers, noch ontuchtigen, noch die bij mannen liggen, noch dieven, noch gierigaards, noch dronkaards, geen lasteraars, geen rovers zullen het Koninkrijk Gods beërven." (1 Kor. 6:9, 10.) Zo ook aan de Efeziërs: "Maar hoererij en alle onreinigheid, of gierigheid laat ook onder u niet genoemd worden, gelijkewijs het de heiligen betaamt, want dit weet gij, dat geen hoereerder of onreine of gierigaard (die een afgodendienaar is) erfenis heeft in het Koninkrijk van Christus en van God.

Hebt geen gemeenschap met de onvruchtbare werken der duisternis, maar bestraft ze ook veeleer; want hetgeen heimelijk van hen geschiedt, is schandelijk ook te zeggen. Ziet dan hoe gij voorzichtiglijk wandelt, niet als onwijzen, maar als wijzen, en zijt elkander onderdanig in de vrees Gods." (Ef. 5:3 vv.)

Hierbij mag nu een iegelijk van ons zichzelf beproeven, de hand op het hart leggen, en zichzelf afvragen: Ben ik daarmee overeenkomstig? Ben ik rein van deze dingen, niet in het openbaar alleen, maar ook in het verborgen? Heb ik in waarheid een goed geweten tot God, door de opstanding van Jezus Christus uit de doden? Ben ik dood; is het geestelijke leven bij mij verstorven, of is Christus het leven in mij? Lig ik als begraven onder de last van allerlei begeerten, voel ik mij overgegeven aan de verleiding der ijdelheden van dit vergankelijke leven, of is er vrede en blijdschap in de Heilige Geest in mijn ziel? Dien ik Christus én Belial, God én de Mammon, of heb ik de bevelen des Heeren boven alle schatten verkoren? Gods heilig Evangelie kan geen masker zijn, waarachter de mens zijn aangeboren aangezicht kan verschuilen, voorgevende: "ik heb het Evangelie lief, ik omhels hetzelve", terwijl hij nochtans zijn wereldse gang gaat, naar de sleur van een zogenaamde godzaligheid en van een zogenaamd geloof, waarin noch kracht, noch macht is. Zo'n geloof is een ijdele klank, een hol vat, een gebroken schel. "Ik zoek niet de woorden dergenen, die opgeblazen zijn, maar de kracht", zo schrijft de Apostel (1 Kor. 4: 19), en gij kent het nadrukkelijk woord des Heeren: "Indien gij deze dingen weet, zalig zijt gij, zo gij dezelve doet." (Joh. 13: 17.) Dat is niet een "uit God geboren-zijn", dat men het zoekt in en zich bezighoudt met het lezen van de Bijbel en van godsdienstige boeken, dat men zich verliest in allerlei godsdienstig drijven, zichzelf in een maalstroom van allerlei inspanningen werpt, tot stichting (gelijk men meent) van zichzelf en tot opbouw van het Koninkrijk Gods, waarbij de mens gedurig zichzelf terug vindt, zichzelf in het hart zegent, dat hij iets is geworden, dat hij nu wat is en iets voor God gedaan heeft; dat is niet een "uit God geboren-zijn." Wanneer de mens meent, daarvan de kentekens bij zich te kunnen vinden juist in datgene, wat hij gedaan heeft, zodat het nu bij hem ligt: "Ik heb toch iets gedaan, daarom God met mij tevreden moet zijn." Het is ook geen leven uit God, als een mens in het verborgene zijn eigen wil doordrijft, en in het openbaar voor de mensen het zo doet voorkomen, als wilde hij van niets dan van genade en van geloof weten.

Het leven uit God is niets anders, dan de Heilige Geest in ons. De Heilige Geest kan niets anders bedoelen, dan wat God bedoelt. Wie de Heilige Geest heeft, kan daarom niets anders bedoelen, dan wat God bedoelt. God nu bedoelt gerechtigheid en heiligheid. Moet ik het bewijzen? "Christus heeft Zichzelf gegeven voor onze zonden, opdat Hij ons zou getrokken hebben uit deze tegenwoordige boze wereld, naar de wil van onze God en Vader." (Gal. I: 4.) "God heeft ons uitverkoren in Christus, voor de grondlegging der wereld, opdat wij zouden heilig en onberispelijk zijn voor Hem in de liefde." (Ef. 1: 4). "Christus heeft de Gemeente liefgehad, en Zichzelf voor haar overgegeven, opdat Hij haar zou geheiligd hebben, nadat Hij haar gereinigd had met het bad des waters door het Woord; opdat Hij haar Zichzelven heerlijk zou voorgestellen, een Gemeente, die geen vlek of rimpel heeft, of iets dergelijks, maar dat zij zou heilig zijn en onberispelijk." (Ef. 5:25-27.) En wederom zegt de Apostel: "Christus heeft Zichzelf voor ons gegeven, opdat Hij ons zou hebben verlost van alle ongerechtigheid en Zichzelf een volk zou hebben gereinigd, dat van alle kanten bekwaam is, een ijveraar in goede werken." (Titus 2:14 volgens het Grieks en de Duitse vert.)

Waarom ligt het nu, dat het menigeen grote nood veroorzaakt, als hij zulke getuigenissen van het Woord leest, zodat hij niet weet waaraan zich te houden, en liever tot andere hoofdstukken of tot andere, naar zijn mening meer troostgevende getuigenissen, overgaat? Ligt het aan de Apostel, ligt het aan God, aan Zijn Woord, aan Zijn dierbaar Evangelie? Dat zij verre. Het ligt aan ons, omdat wij onszelf in het licht staan, ons tegen de gerechtigheid en heiligheid Gods willende staande houden, omdat wij niet verstaan, welk een genade de genade van God en van Christus is. "Maar het is immers wet, wat ons in zulke woorden wordt voorgehouden, en de wet die kan ik niet vervullen!" Wat doet het er toe, of het wet is, en of u het niet vervullen kunt? "Wie heeft u gezegd, dat gij naakt zijt? Hebt gij niet gegeten van de boom, waarvan Ik u gezegd heb: gij zult daarvan niet eten, want ten dage als gij daarvan eet, zult gij de dood sterven." Zo

spreekt God tot u, o mensenkind! Wie heeft u gezegd, dat u de Wet niet vervullen kunt? Gij moest toch eerst eens op de grond der zaak komen, namelijk, waarom u die niet vervuld hebt. Laat aan de Wet haar rechten en heiligheid, en veroordeel uzelf. Hier in het Woord hebt u de grond: "onze oude mens." "Gelijk Adam" zijn wij, gelijk de oude Adam; wat wij hebben, dat voldoet ons niet; wij willen iets bijzonders hebben, een geaardheid van engelen, een Gode-gelijkheid, dat wij het kunnen bepalen: het goede te verkiezen, naar onze begeerte, opdat wij ons daarmee verderven. Het kwade te vermijden (namelijk, wat wij kwaad noemen), opdat wij altijd zulke lieden zijn, die God om hun vroomheid wel in de hemel zal moeten laten. In zoverre toch menen wij, dat wij de Wet kunnen vervullen, en ijveren wij ook voor de Wet. Als God ons echter bekend maakt met Zijn wil, die zelfverloochening, een gehele overgave van het lieve IK bedoelt, opdat dit: "Ik ben uw God" de heerschappij hebbe, regere en doe naar eigen welgevallen, dan moeten wij erkennen dat dit toch niets anders is dan een lieflijk Evangelie. Ja, als ik graag morsige en gescheurde kleren draag, dan is het een harde wet, dat ik schone en nieuw klederen aan moet trekken. Zeker is het een harde wet voor mijn hoogmoed, dat ik mij, als Mefiboseth, dagelijks aan de tafel van mijn koning David spijs en drank moet laten toedienen, als ik mij inbeeld, dat ik wel zelf koning had kunnen zijn. Zeker is geloof en genade voor mij een harde wet, als ik liever in het zichtbare mijn steun zoek, en als ik liever met mijn heiligheid goedmaak, wat ik voor eeuwig bedorven heb.

Zeker is het wet, als ik u predik: *Ontwaakt gij, die slaapt, en staat op uit de doden!* Maakt uw roeping en verkiezing vast! Hebt uw hoogmoed afgelegd, uw waan, alsof u nog iets bij God bent, alsof u toch enige waarde had. Laat dit uw vroomheid zijn, dat de een niet in hoogmoed en farizeese trots op de ander neerzie. Hebt uw naasten lief, gelijk uzelf. Wees niet vervuld met de ijdele waan: "Ik ben een Godvrezend mens; ik ben rechtvaardiger dan deze en die; ik bid zoveel keer, ik vast zoveel keer; ik heb mij gehoed voor te zondigen." Zeker is het wet, als ik u predik: Gij mannen, hebt uw eigen vrouwen lief; gij vrouwen, zijt uw eigen mannen onderdanig; gij kinderen, zijt uw ouderen gehoorzaam; gij ouders, verwekt uw kinderen niet tot toorn, opdat zij niet moedeloos worden; gij heren, doet uw dienstknechten, gij vrouwen, doet uw dienstmaagden recht en gelijk; gij dienstknechten en dienstmaagden, dient niet met ogendienst als mensenbehagers, maar dient met eenvoudigheid des harten als den Heere. Weest allen eensgezind; zijt jegens elkander goedertieren, barmhartig, vergevende de één de ander, zo iemand tegen iemand enige klacht heeft. Uw wandel zij eerbaar, matig, kuis, wees elkander onderdanig, dat de een de ander uitnemender achte dan zichzelf; zijt met de ootmoedigheid bekleed; een iegelijk zie niet op het zijne, maar een iegelijk zie ook op hetgeen der anderen is. Zoekt de dingen die boven zijn, waar Christus is, zittende aan de Rechterhand Gods." Wat heb ik dan echter gepredikt, als ik u dit en duizend andere dingen voorhoud, ja, u beveel, uit kracht van het Woord van Christus? Dit heb ik voorgehouden, dat het een doel heeft, dat onze oude mens mede-gekruisigd is geworden. Immers daartoe is onze oude mens mede-gekruisigd geworden, opdat wij de overige tijd van ons leven niet meer naar de begeerlijkheden der mensen en der wereld, noch naar onze eigen begeerlijkheden, maar naar de wil van God zouden leven; daartoe, opdat wij heilig zouden zijn in geheel onze wandel, gelijk God heilig is. (1 Petrus 4: 2; 1:15.) Of wat is Gods raad geweest? Misschien, ons hier te laten lopen naar onze eigen wil en gedachten, naar de overleggingen en begeerlijkheden van ons harten, naar de lust en de begeerte van het vlees, dat wij hier zouden doen wat wij wilden, Zijn Wet overboord wierpen, of aan het Evangelie een wet toevoegden, daar zo veel af- of bijdoende, als ons welgevallig zou zijn, om dan heden naar die wet te leven, en morgen dezelve in een hoek te werpen? Was dat misschien Gods raad, dat Hij ons om onze bekering in de hemel zou nemen, nadat wij hier zoveel van Zijn wil zouden gedaan hebben, als wij met het zichtbare konden overeenbrengen? O, dat wij het toch verstonden: God heeft onze oude mens mede laten kruisigen, omdat Hij, overeenkomstig Zijn Wezen, Zijn heilige Wet niet kon laten schenden. Die Wet moest weer overeind gesteld zijn, en wij moesten overeenkomstig Zijn wil zijn. Ik zeg echter niet, dat wij dat moesten doen, maar dat God Zelf in Christus dit voor ons gedaan heeft, opdat Hij ons zo voor Zijn Aangezicht zou gesteld hebben, dat wij overeenkomstig Zijn wil waren. Dit nu drukt de Apostel in de volgende woorden uit: *opdat het lichaam der zonde te niet gedaan ware.*

II.

Het was op het lichaam der zonde gemunt.

Wat is het lichaam der zonde? Naar de gewone denkbeelden, naar de denkbeelden, die ons zo van nature eigen zijn, nemen wij ons lichaam voor het zondige lichaam, dat is: wij verstaan het van dit ons lichaam, zoals dat oren, ogen, mond, handen, voeten en andere ledematen heeft. Ja nog meer! Volgens onze gewone begrippen daaromtrent, verstaan wij het van de vleselijke lusten; wij verstaan het dus van dit zichtbare lichaam en noemen dat zondig, omdat wij menen, dat de vleselijke of zinnelijke lusten juist uit dit lichaam voortkomen. Als dus iemand zich aan de drank overgeeft, dan moet zijn keel de schuld ervan wezen; geeft hij zich over aan ontuchtigheden, dan moet ook daarvan het lichaam de schuld dragen; en zo heb ik menigeen doelende op zijn lichaam horen zeggen: "wat zal ik mij verheugen, als ik eens uit deze ellendige kast uit ben." Uit zulke begrippen komen ook voort geheel verkeerde opvattingen van Schriftuurplaatsen. Vandaar de onjuiste vertalingen als bijvoorbeeld in Luthers Bijbelvertaling Rom. 13: 14. Aldaar heet het: "Verzorgt het lichaam maar alzo, dat het niet geil worde", hetgeen de Apostel aldaar volstrekt niet heeft geschreven. Uit zulke begrippen komen ook al die zelfkastijdingen voort, dat "zijn lichaam geweld aandoen", zoals dit vanouds gedreven werd. Vandaar dat eigenwillige waken en vasten, waardoor men aan zijn lichaam noch rust, noch voedsel gunde. Het lichaam moest gedood, afgetakeld, verzwakt worden; ja, velen hebben het zelfs verminkt, in de waan, dat het uitrukken van de ogen, het afhouden van handen of van andere leden van het lichaam geheel naar de letter moet worden verstaan. En degenen, die over zo'n overdrijving de schouder ophalen, hebben toch ook weer een leer, die voor God slechts weinig van een andere overdreven leer verschilt. Wat was en wat is de vrucht van zo'n leer? Dit, dat hoe meer men zich bezighoudt, om het lichaam, dat God ons heeft gegeven, te kwellen door allerlei soort van kastijding en eigenwillige onthouding, men des te meer heeft moeten ervaren, dat, wanneer men één gruwel heeft uitgedreven, men zeven andere gruwelen er ingedreven heeft, en ook altijd er in zal drijven. Wat is de grond, de oorzaak, dat men zo met zijn lichaam handelt, of dat men de schuld op het lichaam werpt? Men heeft zulks gemeen met alle heidense filosofen (wijsgeren), die ook beweerden dat zij een goede geest in zich hadden: die was uit God en moest rein tot God teruggebracht worden; deze geest nu zat in de materie, in de stof, in een lichaam, dat boos was. Nu was de taak, die geest meer en meer tot God te verheffen. Maar aangezien de stof, het lichaam de geest in de weg stond, daarom had men het lichaam zodanig te tuchtigen en te bedwingen, dat de geest zich vrij met het goddelijke kon bezighouden, totdat dezelve eenmaal geheel van alle kluisters van het lichaam zou ontdaan worden, om in reinheid God te aanschouwen. Bij zulke begrippen ging de mens zelf vrij uit, het lichaam deugde niet, de geest daarentegen was goed. De geest echter, ja, dat waren zij zelf. Bijgevolg waren zij goed, alleen kleefde hun het boze aan, dat was het lichaam.

God zal echter de mens tot verantwoording roepen, die ooit zijn lichaam, dat God geschapen heeft, op welke wijze dan ook, mishandelt, alsof de schuld aan het lichaam zou liggen. (Kol. 2:23.) De handen doen het niet, de voeten, de ogen, de andere leden evenmin; en wie zijn lichaam mishandelt, die verstaat niet, dat, in elk opzicht dit zichtbare lichaam een tempel is des Heiligen Geestes, en dat wie het lichaam schendt, de tempel Gods schendt; en de zodanigen moeten hun oordeel dragen, dat zij zichzelf altijd schenden. Uit het *hart* komt het voort, heeft de Heere gezegd; en wat uit het hart voortkomt, dat verontreinigt niet alleen het lichaam, *maar de gehele mens*. Daarom moest een mens zijn hart kastijden, het hart allerlei straffen opleggen, maar daar is geen bijkomen aan. En opdat nu iemand niet zou zeggen: "Ja, ja, dat boze hart! dat vervloekte hart! Kon ik het uitrukken, ik zou het onder mijn voeten vertreden!" daarom zij hem kenbaar gemaakt, dat in dit opzicht het hart het ook wederom niet doet; dat het veelmeer daarmee gaat, zoals een Apostel zegt: "Een iegelijk wordt van zijn eigen begeerlijkheid afgetrokken," zodat *wij* het zijn, *wijzelf*, die, naar ons innigste Ik, de begeerte in ons verwekken, en deze begeerte over het lichaam uitstorten, even alsof ik kokende olie nam, en die moedwillig over mijn lichaam uitgoot; dan heeft immers het lichaam er geen schuld aan, dat ik van pijn ineenkrimp, maar *ik*, ik heb het gedaan, en mijn lichaam is daarbij geheel onschuldig. Wat bedoelt de Apostel dan met "het lichaam der zonde"? Ik

heb gezegd, dat de Apostel zich van een beeldspraak heeft bediend, toen hij schreef "onze oude mens." Dit beeld nu zet hij alzo voort, dat hij aan deze mens een lichaam toeschrijft, als had de oude mens ogen, oren, mond, handen, voeten en andere leden. Hij noemt dit lichaam "een lichaam der zonde", omdat de bewegingen van deze leden niet anders dan zonde zijn. Dit lichaam van de oude mens is niet zondig, in die zin, dat het goed ware, als het zondige daarvan zou zijn weggedaan, maar het is een lichaam der zonde, zodat het lichaam, zoals het uit deszelfs leden bestaat, niets anders dan zonde is. Hetzelfde beeld heeft Paulus ook in zijn Brief aan de Kolossensen, Hoofdstuk 3: 5: "Zo laat nu gestorven zijn uw leden, die op aarde zijn." En hoe vervolgt hij nu? Schrijft hij: *Uw handen, voeten, ogen en overige leden?* Nee; "hoererij", zo schrijft hij, "onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid en de gierigheid, welke is afgodendienst." Daar zien wij, dat hij niet de eigenlijke leden van dit ons lichaam bedoelt, maar dat hij in een zinnebeeld spreekt en al deze zonden en ondeugden voorstelt, als waren die zo vele leden of als waren die zelf een lichaam. Hij noemt ze echter *uw leden*, omdat het geen van buiten af komende, maar uit de mens zelf voortkomende zonden zijn.

III.

Dit lichaam der zonde moest teniet gemaakt zijn.

Nu schrijft de Apostel verder, *dat onze oude mens mede gekruisigd werd, opdat dit lichaam der zonde zou te niet gedaan zijn.*

Hoe verstaat men dat gewoonlijk weer? Ik zal er u een getrouw verslag van geven. Sommigen zijn er, die zich in 't geheel om deze woorden niet bekommeren; zij laten Paulus geschreven hebben, wat hij geschreven heeft, en denken bij zichzelf: "nu ja, dat mag hij zo schrijven, wij weten het evenwel beter." Deze lieden kunnen daarom jaar in jaar uit van deze oude mens spreken als van een oude, behoeftige en gebrekkige vriend en metgezel, die zij nu eenmaal met zich moeten voortslepen. Zij stellen zich overigens daarmee gerust, dat zij een nieuwe mens hebben, een wedergeboren deel, zijnde dit een genoegzaam onderpand van hun zaligheid. Deze zijn dus even zover gekomen als de heidense filosofen, met dit onderscheid, dat zij hun zaken met namen genoemd hebben, die de Heidenen niet kenden.

Het kan echter wel wezen, dat menigeen van uw voor de woorden "dat het lichaam der zonde ophoude", of "dat het lichaam der zonde te niet gedaan worde" teruggedeinsd is, ook tot heden niet heeft geweten, hoe zulke woorden moeten verstaan worden. Die heeft dan wellicht ook werkelijk aan het lichaam gedacht, dat God hem gegeven heeft, en ook dat voor een zondig lichaam gehouden. Dat is echter zeker, dat, waar leven uit God, waarachtig leven is, geen rust is, voor en aler men weet, hoe men ten opzichte van de Wet staat, en wat er van de Wet wordt; want daar kan men zich wel veel en herhaaldelijk aan een en dezelfde zonde overgeven, maar kan men daarbij niet vrolijk en goedsmoeds zijn, maar men is geheel terneergeslagen. Men heeft zichzelf niet geheel verloren, men zoekt het leven in eigen hand, ja zoekt het overal. Men vorst in de Schrift, maar daar staan zoveel dingen in, zo ook deze woorden, van welke waarheid men toch niets bij zich ziet, in het verborgen ziet men veel eerder het tegenovergestelde. In het binnenste van het hart ligt evenwel toch een vragen naar onderricht, hoe het dan toch met de Wet gelegen is. Een voortdurende onrust ligt in het hart, die men niet verdrijven kan. Is men onder de mensen, bevindt men zich in zijn gewone bezigheden, maar ook zelfs als men met anderen handelt over de dingen Gods, dan treedt dit alles wel weer op de achtergrond, intussen de vraag komt toch gedurig weer op: "*hoe is het toch met deze zaak gelegen?*" Soms wendt men ook alle pogingen aan, om het lichaam der zonde teniet te doen; men stelt menigmaal alles in het werk, dat het lichaam der zonde ophoude. Men zoekt daarvoor bovendien naar allerlei kentekenen. Och, als men eens dit of dat verkregen heeft, dan zal men het gewonnen hebben; als men eens uit deze of gene toestand uit is, dan zal men het tot stand brengen. Men bezweert het Gode, dat men heilig wil zijn, maar het lichaam wil niet ophouden. Men zou alles, alles willen geven voor een enkele boetvaardige traan. Had men maar meer berouw, had men maar een verslagen, een heel verslagen hart, was men zo of zo, ja dan...! Maar nu? Zo heeft de duivel er zijn vermaak

in, om een mens met zijn lichaam te plagen, opdat hij het rechte lichaam der zonde niet te zien krijg; om een mens onder wet te houden, opdat hij de Wet der vrijheid niet in het oog krijg en in gerechtigheid Gods wandele. *Dit lichaam nu moet teniet gedaan zijn.*¹

Ik heb gezegd, dat het lichaam der zonde, waarvan de Apostel spreekt, niet dit lichaam is, dat God ons gegeven heeft, maar dat de Apostel in een beeld gesproken heeft, en onder het lichaam der zonde verstaan heeft: *alle zonden en ondeugden*. Het lichaam der zonde is dus hier de samenvatting van ons denken, doen en streven; het is het "geheel" van onze overleggingen en daden, die eigen zijn aan de toestand, waarin wij ons bevinden, of aan de gehele geaardheid van ons, als kinderen van Adam, dus als tegenstanders van God, die het leven in eigen hand zoeken. Daartoe nu is onze oude mens mede-gekruisigd geworden, opdat zijn lichaam, het lichaam der zonde, dat "geheel" van ons doen en denken als van Adamskinderen, zou te niet gedaan zijn. Wat betekent dit: dat het lichaam te niet gedaan zij? Wat anders dan dit, dat het in het geheel niet meer besta. Wat te niet gedaan is, dat is niet meer, dat kan dus volstrekt geen invloed meer uitoefenen, dat kan niets ten uitvoer brengen, dat kan geen nadeel meer doen, niet meer in het verderf brengen. En nu, luistert met aandacht, gij allen die hongert en dorst naar gerechtigheid! U hebt volkomen gelijk, dat er bij ons moet zijn, hetgeen Gods Wet ons voorschrijft, dat door ons moet gedaan of nagelaten worden. Ook daarin hebt u gelijk, dat u van ganser harte, met alle ijver en met vlijt er naar tracht om met de Wet in overeenstemming te zijn; daarin gelijk, dat u het lichtvaardige en onverschillige bestaan van harte versmaadt, waarbij men van "Evangelie" en van "Gods wil" kan spreken, als had men reeds alles achter de rug, terwijl er nochtans niet anders is, dan een koud en dood bestaan. Maar daarin hebben wij niet gelijk, dat wij het bij de Wet zoeken, zoals wij, wij de Wet verstaan. Te deze opzichte moeten wij leren, dat wij aan de Wet dood zijn, en de Wet aan ons. (Rom. 7:4 vv.) Wij hebben met een andere Man te doen, Wiens Naam is: "God met ons"; Die heeft met onze oude mens weten te handelen en om te gaan, waarvan wij in 't geheel geen verstand hebben, en waartoe wij eens voor altijd onbekwaam zijn geworden. God Zelf heeft het gedaan, de God van alle barmhartigheid, toen Hij innerlijk begaan was met onze ellende. God Zelf heeft het gedaan, toen Hij, in Christus zijnde, een wereld met Zichzelf heeft uitgewisseld (2 Kor. 5: 19); zoals er ook geschreven staat: "Uit genade zijt gij zalig geworden door het geloof, en dat niet uit u, het is Gods gave; niet uit de werken, opdat niemand roeme. Want Gods maaksel zijn wij, geschapen in Christus Jezus tot goede werken, welke God voorbereid heeft, opdat wij in dezelve zouden gewandeld hebben." (Ef. 2:8 10.) En hier: "Opdat het lichaam der zonde te niet gedaan ware." God Zelf heeft de Wet in Zijn eigen hand genomen. God Zelf heeft naar Zijn voornemen alles zo verordend, dat wij niet in woorden, maar in waarheid rechtvaardig zouden gemaakt zijn, rechtvaardig in de Heilige Geest. Hij, Die weet wat maaksel wij zijn, gedachtig zijnde, dat wij stof zijn (Psalm 103:14). Hij heeft ook geweten, dat de volharding zomin als de heiligheid, het wandelen in Zijn wegen, zomin als het blijven in Zijn geboden een vrucht van onze akker kon zijn. Hij heeft Zijn werk niet half gedaan, zodat Hij het overige aan ons zou hebben overgelaten, om het met Zijn kracht, met de hulp van Zijn Geest te voleinden, zoals sommigen hiervan dromen, die dan ook, als het hun niet wil gelukken, de schuld op God werpen, dat Hij hun geen kracht of geen hulp van de Geest verleend heeft, dat zij het anders wel klaar zouden hebben gekregen. Wat God doet, wat Hij gedaan heeft, dat heeft Hij Goddelijk, dat heeft Hij koninklijk gedaan. Hij heeft iets geheels, iets volkomens daargesteld. (Hebr. 10:14.)

Nee, het is met de Wet niet zo gelegen, dat God de Wet zou hebben terzijde gesteld, als had Christus haar in die zin en met die bedoeling vervuld, dat wij nu vrij zouden kunnen uitgaan, hetzij de vrucht des Geestes bij ons is of niet, hetzij een wet tegen ons is of niet. Nee, dat is niet Gods genade, zoals velen zich de genade voorstellen, als behoefden wij bij haar volstrekt niet te vragen, of wij zondigen of niet zondigen.

¹ Het Grieks woord "soma" = "lichaam" komt in verschillende samenstelling voor. WAHL in zijn "Clavis" op het Nieuw Testament merkt zeer terecht op, dat het soms overdrachtelijk betekent "een uit onderscheiden delen of leden samengesteld en geordend geheel." Vergelijk onze uitdrukking "staatslichaam", het Latijnsche "corpus civitatis, juris" etc. De voorstelling om een geheel, een totaliteit als een lichaam te beschouwen, waarin de vele leden tot een eenheid verbonden zijn, was de Apostel Paulus eigen, hetgeen blijkt uit plaatsen als Kol. 1: 18, 24; 1 Kor. 12:19; Ef. 4:16.

De gehele zaak des heils, de gehele raad Gods tot onze zaligheid, zoals die raad op ons toegepast wordt door de Heilige Geest, heet in de Schrift in de woord: "genade." Niet genade in die zin, dat wij nog in staat zouden zijn, iets met deze genade te doen. Maar zo'n genade, die ons, die al onze werken, al het doen van de mens, ook al zijn wijsheid, bekwaamheid en deugd uitsluit, opdat het de genade alleen zij, die het gedaan heeft. Het is een genade, waarmee het niet zo is gelegen, als ware Gods Wet daardoor terzijde gesteld, maar zo'n genade, volgens welke God ons in Zijn eeuwige koninklijke liefde tot Zich genomen heeft, ons uitgezet heeft uit onze oude toestand en ons gereinigd en geheiligd heeft door de gehoorzaamheid van Christus, en ons heeft ingezet in Zijn opstanding, in Zijn eeuwig leven, opdat in ons vervuld zij juist datgene, wat de Wet bedoelt en wat er volgens de Wet zijn moet. Of is de Wet niet uit de Geest Gods? Is het niet een uitdrukking van Zijn grootste liefde jegens ons, dat Hij ons met de eeuwige verordening bekend maakt, hoe Hij ons mensen wil hebben, opdat het ons welga? Heeft God de Wet voor Zichzelf gemaakt? Was Hij er toe verplicht om hemel en aarde voor ons te scheppen, Hij, de Algenoegzame, de eeuwig Gelukzalige? Heeft Hij hemel en aarde voor Zichzelf gemaakt, Hij, Die hemel noch aarde nodig heeft, of heeft Hij hemel en aarde voor ons gemaakt? Heeft Hij om Zijns-Zelfs wil Zijn Zoon voor ons overgegeven, of heeft Hij dat voor ons gedaan, en daarmee Zijn grote liefde jegens ons betoond? Indien dan alles voor ons, voor wie gaf Hij dan Zijn Wet? Hebt u daarop wel ooit acht gegeven, welke verschrikkelijke gevolgen het na zich sleept, als men Gods Wet veracht en nochtans vroom wil zijn en zichzelf wil handhaven, als handelde men naar de Wet? Bij anderen hebt u het misschien waargenomen. Wacht u voor uzelfen!

Nee, het ligt niet aan de Wet, zomin als het aan ons lichaam ligt, als wij ervaringen opdoen van onze verdorvenheid, waaronder wij zuchten en klagen. Het heeft wel het aanzien, alsof het aan de Wet lag, alsof het aan dit lichaam lag; maar dat is niets dan bedrog. Het heeft wel het aanzien, als lag het aan dit lichaam; want immers in het hart is er een roepen tot God om verlossing, maar het lichaam woedt en raast daartegen; men zou zich willen verscheuren en het lichaam, zoals wij menen, in de hel werpen, om heilig te kunnen blijven, maar het lichaam krijgt toch zijn zin, en het einde is een "wee mij", een "ach God!" Ik zeg echter, dat het niets dan bedrog is, dat wij het bij het *lichaam* zoeken. De zonde zit *in ons*, en wij besmetten het lichaam, en niet het lichaam ons. Wij moeten hier dan tot deze slotsom komen: Neem ik dit waar aan het uitwendige, hoe ziet het er dan inwendig uit? En moeten dan op *onze geest, op ons binnenste Ik* komen, op dat heilige, vrome ik, dat het hoofd laat hangen, omdat het overal met zijn vroomheid is beschaamd en te schande geworden. Wij moeten de staf niet breken over het lichaam, maar over onszelf; alsdan zullen wij verstaan, dat wij goddelozen zijn; dan zullen wij ook de Wet wel met andere ogen aanzien. Het is een eeuwige waarheid, dat de Wet toorn werkt (Rom. 4: 15), maar welk een toorn? Toorn bij mij, omdat zij mij oordeelt en overhoop werpt met mijn vroomheid, en toorn bij God, omdat ik mij onderwind de Wet in eigen hand te nemen, waarbij ik dan wel een vervloekt werk lever, omdat ik er niet toe deug. Het is een eeuwige waarheid, *dat uit de Wet kennis van zonde is*, dat juist daar, waar het gebod komt, de zonde levend wordt (Rom. 7: 9). Maar daar moet men juist tot die erkentenis komen, dat het niet aan de Wet ligt, maar aan ons. Als wij echter *zó* de Wet Gods erkennen, zoals die heilig is, rechtvaardig en goed, maar onszelf met al wat wij zijn en hoe wij zijn veroordelen, onszelf met geest, lichaam en ziel, met al de gedachten, overleggingen en voornemens van ons harten, met onze wil, met al onze vroomheid en goddeloosheid er aan geven; ook toestemmen, dat het er bij ons zijn moet, wat de Wet wil; ook de Wet niet meer beschouwen als iets van de duivel, maar als de Wet van de heilige en alleen goedertieren God, Die in Zijn Wet ook geen enkel woordje heeft gezegd, dat niet tot ons nut en ons welzijn zou zijn, - dan zullen wij ook van harte er reikhalzend naar uitzien, dat het recht der Wet in ons vervuld zij, dat wij waarachtig naar God, naar Geest zijn, ja, dat wij Geest zijn, geheel en al, met onze gehele mens, met ziel en lichaam, met de gedachten van ons harten en al onze leden. Dan zullen wij er reikhalzend naar uitzien, dat wij mogen verstaan hoe God naar Geest het wil, en ook dat wij overeenkomstig die wil van God zijn. En nu, welk een dierbaar woord wordt en is juist dan het Apostolische woord: *opdat het lichaam der zonde teniet gedaan ware*. Daarom is dus onze oude mens medegekruisigd geworden, opdat zijn lichaam, het lichaam van deze oude mens, een lichaam, dat niets

dan "zonde" en nog eens "zonde" is, in het geheel niet meer aanwezig, ja zodanig verwoest ware, dat het volstrekt niets meer kan uitvoeren. Dit hebben wij aan onze dierbare en getrouwe Zaligmaker te danken. Hij heeft onze oude mens niet in Zich aan het kruis laten slaan, opdat het nu aan ons nog zou verblijven, diens lichaam met al haar werkingen door eigen pogingen geheel af te maken, volkomen te doden. Nee, zoals God, de getrouwe God en onze Zaligmaker ons gekend heeft, zo heeft Hij ons volkomen zalig gemaakt, zalig gemaakt zonder ons. Hij Zelf, onze Heere Jezus Christus, toen Hij in onze toestand was, heeft Zelf onze toestand op Zich genomen, ons gehele derven der heerlijkheid Gods, en heeft Zich daarmee voor ons aan het kruis laten hechten, opdat het gruwelijk wangedrag, aan deze toestand eigen en uit deze toestand voortkomende, geheel uit het midden zou zijn weggedaan en niet meer aanwezig zou zijn.

Is dat waarheid? Ja, eeuwige waarheid en een dierbaar Evangelie, wanneer wij het "mede-gekruisigd" maar goed verstaan. Het laat zich uit het gewone leven wel enigermate ophelderen, als ik zeg, dat er een valse schaamte, maar ook een ware schaamte gevonden wordt. Overtuig iemand van ongerechtigheid, ziet, dan rijst de schaamte; want elk mens wil, al is hij onrechtvaardig, evenwel rechtvaardig zijn. Heeft nu een mens valse schaamte, dan zal hij het misdrijf loochenen, ook zich zo gedragen, als had hij geen ongerechtigheid gedaan, maar als deed hij gerechtigheid, waarmee hij dan slechts bewijst gelijk het in alle mensen ligt, dat er gerechtigheid moet worden gedaan. Heeft een mens daarentegen ware schaamte, dan zal hij zich van ganser harte schamen, ook onder dat gevoel verbroken liggen en te niet gaan, als hij inziet wat hij bedorven heeft, en hij het ervaart wat het zijn trouwe Helper gekost heeft, om het bedorvene te herstellen. Dan zal deze schaamte, zoals ook de schande, die hij over zich gebracht heeft, om nu niet te zeggen de dankerkentenis, hem zo hebben te gronde gericht, dat hij voortaan zijn handen afhoudt van een werk, dat hij slechts bederven kan. Nog anders is het echter in de dingen Gods. God Zelf heeft aan onze oude mens zo'n schande aan het kruis toegebracht, die mens zodanig ten toon gesteld voor alle geestelijke machten, dat hij in het geheel geen lichaam meer, in het geheel geen leden, geen ogen, handen, voeten of iets meer heeft, maar dat hij geheel afgemaakt is, zodat hij een niets is geworden bij de genade, die alléén alles daar stelt. Dit zeg ik echter, dat zulke dingen niet worden verstaan, als men, door eigenliefde verblind, zich verstout te zeggen: "Daarvoor dank ik Christus niet, dat Hij mij zalig heeft gemaakt, dat heeft Hij immers moeten doen." Ook verstaan wij dat niet, als wij, met eigenliefde vervuld, denken: "Nu ja, Zijn kruis is wel het middel geweest, waardoor ik zalig geworden ben. Heeft nu Christus iets op Zich genomen, dan heeft Hij er Zich de moeite van moeten getroosten; heeft Hij wat pijn geleden, zo was dat toch eigenlijk zo erg niet; Hij was immers God." Ik zeg: bij dergelijke duivelse stellingen verstaat men er niets van; ook niet als men het kruis beschouwt met zogenaamde Magdalena-boetetranen. Nee, zo moeten wij het lijden van Christus beschouwen, dat wij geen enkele trek er van lezen, zonder dat ware schaamte ons hart vervult, en wij van schaamte en schande de mond niet opendoen, omdat wij, wij het geweest zijn, die met onze goddeloze beweringen van onze eigen vroomheid Hem al dat lijden hebben veroorzaakt. Dan zullen wij het ook verstaan, hoe wij met smaad en schande aan het kruis zijn overladen geworden; wat zeg ik, hoe Hij onze smaadheid en schande van ons af en op Zich genomen heeft. Zien wij dat in, dan zien wij ook in, dat daar aan het kruis verbroken, gedood en te niet gedaan is elke bewering van onze zijde, als waren wij gelijk God, als waren wij rechtvaardig en vroom, uit welke bewering alle andere gruwelen en zonden voortspuiten. Dan zien wij echter daar ook de grote genade in, dat God in Christus alles zodanig geordend en besteld heeft, dat aan onze Godzaligheid de nek is gebroken, opdat wij niets meer zouden uittrichten, noch met wat wij goed, noch met wat wij kwaad noemen. En niet alleen dat, maar ook, opdat wij niet langer in zo'n hoogmoed zouden wandelen.

IV.

Daarom zegt de Apostel: Opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen.

Waartoe is dus dit lichaam der zonde te niet gedaan geworden? "Opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen." Hoe? Wij de zonde niet meer dienen? Ja, wij niet! En op dat "wij" heeft de Apostel nadruk gelegd. Hier aanschouwen wij de grote barmhartigheid Gods, de genade van onze Heere Jezus Christus.

Opdat wij voortaan de zonde niet meer zouden dienen, daartoe heeft Hij onze oude mens met Zich aan het kruis laten slaan, daartoe heeft Hij in het gekruisigd-zijn dat lichaam der zonde te niet gedaan. Zo was God met onze ellende bewogen, zo heeft Hij ons liefgehad, dat Hij alles aan het kruis uit het midden heeft weggedaan, opdat wij de zonde voortaan niet meer zouden dienen. Maar WIJ de zonde voortaan niet meer dienen? Juist deze woorden van de Apostel geven mij zo veel bekommering! Als ik thuis kom, als ik alleen ben, als ik onder de mensen ben, als ik mij ter ruste leg, als ik opsta, dan ervaar ik het wel anders! Wat? Is het ook, dat wij het anders ervaren, moet daarom het Woord Gods gelogen hebben? Wat? Is het, dat wij de weldaad van Christus niet verstaan, moet dan die weldaad daarom er niet zijn? Wat donkere wolken drijft toch onze vermeende heiligheid altijd voor de heldere glans van het hoogverheven Evangelie van de genade van Christus! Ja, ik weet het, dat deze woorden "opdat wij de zonde voortaan niet meer dienen" de ziel bekommering kunnen baren! En behaagde het Gode, dat er velen waren, die door deze woorden eens recht in de nood gebracht werden! Hoe zouden zij spoedig vervuld zijn met de vertroosting van de Heilige Geest! Ja, ik weet het, dat men deze woorden tot een geheim maakt, en bij het 6de Hoofdstuk van deze Brief niets anders in zijn binnenste zegt, dan hetgeen eenmaal de verschrikte Felix tot Paulus zeide: "Voor ditmaal ga henen, en als ik gelegener tijd zal hebben bekomen, zo zal ik u tot mij roepen." (Hand. 24: 25.)

Ik weet het echter ook, dat dit het bedrog van de duivel en van de zonde is. De duivel weet het zeer goed, dat, als men de genade geheel in het oog heeft gekregen, het met de heerschappij der zonde een einde heeft. En de mens heeft, schijnbaar onbewust, deze geslepenheid in zich, dat hij zeer goed voelt, dat, als hij zich geheel aan de genade zou overgeven, het met zijn willen en drijven, ook met zijn vermeende heiligheid en Godzaligheid een einde had. Hij weet zeer goed, waar hij afstand van heeft te doen, dat is ten eerste: van zijn geliefde Ik, en verder: van al zijn goddeloze en vrome werken. Dan ware het echter immers geheel uit met de mens, dan moest hij zich ter aarde neerwerpen en om zo'n genade roepen, zoals de genade waarachtig genade is. Dan ware de mens geheel en al dood, en leefde alleen God; dan ware het uit met wil van de mens, en zou alleen de genade heersen. Maar wat doet het er toe, wat de duivel beoogt? Wat ook, of de mens, nee, of ik mijn lieve *ik* wil handhaven? Hier staat geschreven: "opdat wij niet meer de zonde dienen." Dat Woord zal wel blijven, maar te ondergaan alle vlees, ook mijn vlees met zijn aanmerking maken op en zijn verdraaien van dit Woord.

Maar wat zeggen dan toch deze woorden: "opdat wij niet meer de zonde dienen", dat het vlees er zo oproerig tegen wordt en roept: *zekerlijk, mettertijd, langzamerhand, dat gaat dan toch wel niet zonder strijd, en daar overwinnen wij voet voor voet, totdat wij eenmaal geheel rein in de hemel zijn!*? Toont men met zulke beweringen niet, dat men, ten spijt van alle tegenbetogen, alsof men de zonde haatte, schuwde, ontvlood, dezelve nochtans liefheeft, dat men nochtans het knellen van haar banden graag heeft, dat men nochtans het juk van zijn hals niet wil kwijt zijn? Ziet, men verstaat deze woorden, als had de Apostel gezegd: opdat wij, daar wij thans leven, ons uit onszelf, als uit onszelf, heilig gedragen. Dat heeft echter de Apostel niet gezegd. Hij heeft gezegd: "Opdat wij niet meer de zonde dienen." Hoe dat, hoe dat? Wel, omdat wij dood zijn. Wij dood? Nu ja, dat is waar! Wij zijn dood tot het goede. Nee, dat heeft de Apostel niet gezegd, maar, omdat wij dood zijn, dood gemaakt zijn, opdat wij niet langer zondigen kunnen. De Apostel gaat alzo sprekende, als gewoonlijk, uit het beeld over tot eigenlijke woorden. Wat zo-even de oude mens was, dat zijn wij; wat zo-even het lichaam der zonde was, dat zijn onze duivelse aanmatigheden van iets te willen zijn wat wij niet zijn. God willen wij zijn en dat zijn wij niet; wij en de duivel zijn des doods. Vroom willen wij zijn en dat zijn wij niet, maar wij zijn goddeloos. De Wet willen wij doen, al wat de Heere gezegd heeft, en wij willen onze godzaligheid staande houden. Intussen maken wij het wel openbaar, wat wij zijn! God alleen is God, Hij alleen is vroom, Hij alleen bewaart de Wet. Wij hebben het wel getoond, wat wij zijn, toen wij onze Christus aan het kruis geslagen hebben, omdat Hij het vlees te onder gebracht heeft, opdat Geest en genade heersen zouden. Daar hebben wij ons te schande gemaakt, maar de Heere heeft onze schande en al onze zonden op Zich genomen. Wij hebben getoond, hoe lief en waard ons de harde dienst der zonde is, en hebben deze dienst willen handhaven en onze Genadekoning gekruisigd. God echter in Christus heeft ons, niettegenstaande dat, van de dienst der zonde losgemaakt. Dood lagen wij in zonden

en ongerechtigheden, maar God heeft ons in Christus voor de zonde dood gemaakt. Toen Christus stierf, stierf Hij der zonde, zodat de zonde niets aan Hem heeft gehad, ook niets, volstrekt niets met Hem heeft kunnen uitvoeren; en toen *Hij alzo stierf, toen stierven wij met Hem, opdat de zonde ook met ons niets kon uitvoeren.* Zo werden wij van de heerschappij der zonde vrij, dat wij haar volstrekt niet meer behoeften te dienen.

Daarom laat de Apostel ook volgen: "Want die gestorven is, die is gerechtvaardigd van de zonde;" dat is: wie gestorven is, die is vrijgesproken van de dienst der zonde. Want zolang een slaaf nog in het leven is, zolang zal hij des doods schuldig zijn, als hij van zijn heer wegloopt of weigert hem te dienen. Als een slaaf echter gestorven is, zo is hij door zijn dood van de dienst zijns heren vrijgesproken. Zo zijn dan ook wij vrijgesproken van de dienst der zonde, behoeven de zonde in 't geheel niet meer te dienen, en God heeft, in Christus, het ganse heil zo verordend, dat wij de zonde niet meer te dienen hebben. Daarom zal de zonde tevergeefs moeite aanwenden, om ons in haar dienst terug te voeren, en wederom zullen wij ons tevergeefs moeite aandoen, om der zonde een dienst te bewijzen, omdat wij gestorven zijn.

Daar deze dingen alzo zijn, mijn Geliefden! zo moeten wij deze waarheden, bij de gewichtige vraag, waar de zonde blijft en hoe het met de zonde gelegen is, wel goed in het oog houden; het goed in het oog houden, dat de Apostel ons ganse wezen en bestaan, hoe en wat wij in Adam zijn, met al hetgeen daaruit voortkomt, als een de macht der zonde, waaronder wij in zo'n toestand ons bevinden, onder de u verklaarde beelden voorstelt, en hoe hij daartegenover deze gehele toestand voor vernietigd verklaart, vernietigd aan het kruis van Christus. Daar kunt u nu zien, o mens, die in het verborgen of in het openbaar de dienst der zonde voor u verkiest, welk een nietig en vernietigd ding u dient, en hoe u God in het aangezicht en de Heere der heerlijkheid als opnieuw aan het kruis slaat (Hebreeën 6: 6), zeggende: "ik ben rechtvaardig", en u bedrijft allerlei goddeloosheid, u spreekt voor de mensen van de Heere Jezus en drinkt tegelijk de zonde in als water.

Daar behoort u ook voor uzelf toe te zien, u, die met allerlei mystieke spitsvondigheid, met eigengerechte en zelfgekozen werken, en met de leer om "het lichaam niet te sparen" daarheen treedt in dingen, die u niet gezien hebt, en die ook volstrekt geen wezen hebben, maar slechts een schijn van godzaligheid. U behoort toe te zien, wat u begint en hoever u het brengt om de zonde meester te willen worden, in de bewering dat u leeft, terwijl u veeleer erkennen moest: ik ben gestorven, en geloven moest, dat uw oude mens medegekruisigd is. Houd toch op met uw doen, om alzo een Apostel te willen logenstraffen, die ons onderwijst, dat het lichaam der zonde te niet gedaan is, en dat wij in de dood van Christus in zo'n toestand zijn overgezet geworden, volgens welken wij de zonde voortaan niet meer dienen. Wat er is uit genade van Christus, blijft daar met uw bemoeiingen af en met uw werken, en geloof! dan zult u Gods heerlijkheid zien, en de Heere der heerlijkheid loven en prijzen.

Ja geloof, u allen, die vraagt naar hetgeen waarheid in Jezus is. U, die van de zonde begeert los te zijn, maar steeds weer opnieuw onder haar macht neerligt. U, die aldoor strijdt en worstelt, en ach, het wordt steeds erger, het wil niet ophouden; ja, geloof! En wederom: geloof! En al zou u ook opnieuw en opnieuw, naar het zich laat aanzien, over dit uw geloof te schande worden, geloof, ten spijt van alle uiterlijke verschijnselen en ervaringen! Geloof, dat de zaak met de zonde zo gelegen is, als het liefelijk Evangelie het u hier voorhoudt; en al wilde de duivel ook met al de macht der zonde op u losstormen, de strijd des geloofs is weldra ter eer van Christus beslist en wij, wij zien de heerlijkheid Gods.

AMEN.

Gehouden te Elberfeld op 18 October 1846, 's voormiddags.